

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 317/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Evou Hencovskou, Bajzova 2, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Svidník sp. zn. 6C/175/2015 z 1. decembra 2022, rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/34/2023 z 27. júla 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/2/2024 z 29. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami okresného a krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť rozhodnutia krajského a najvyššieho súdu a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, priznať sťažovateľovi finančné zadostučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Dňa 9. augusta 2003 uzatvoril sťažovateľ s obcou [REDAKOVANÉ] dohodu o odmene za poskytovanie právnych služieb vo vzťahu k súdnemu konaniu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 4C/1321/1997, v zmysle ktorej bola dohodnutá paušálna odmena za jeden úkon právnej služby 20 776 Sk (689,64 eur). Právne zastupovanie bolo ukončené 29. januára 2015, pričom sťažovateľ tvrdil, že obec odmenu neuhradila. Sťažovateľ preto podal návrh na vydanie platobného rozkazu, proti ktorému podala obec odpor. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6C/175/2015.

3. Dňa 28. decembra 2009 uzatvoril sťažovateľ s obcou dohodu o odmene za poskytovanie právnych služieb v konaní o obnove konania vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3C/46/2010. Strany sa dohodli na odmene vo výške 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ani táto odmena nebola po skončení zastupovania (29. januára 2015) sťažovateľovi uhradená, preto bol aj v tejto veci napokon podaný návrh na vydanie platobného rozkazu, proti ktorému podala obec odpor. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6C/6/2017.

4. Napokon bola 7. januára 2004 uzatvorená dohoda o odmene za poskytovanie právnych služieb medzi sťažovateľom a obcou vo vzťahu ku konaniu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 8C/320/1999. Právne zastupovanie bolo ukončené 29. januára 2015. Vychádzajúc zo znaleckého posudku, ktorým bola určená hodnota sporu, bola dohodnutá medzi stranami paušálna odmena za jeden úkon právnej služby 692,13 eur. Odmena uhradená nebola, sťažovateľ preto aj v tomto prípade podal návrh na vydanie platobného rozkazu, proti ktorému podala obec odpor. Vec bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 6C/8/2017.

5. Uznesením z 13. apríla 2017 boli uvedené konania spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 6C/175/2015.

6. Uznesením z 25. októbra 2022 pripustil súd zmenu petitu tak, že v konečnom štádiu boli predmetom uplatneného nároku za každé samostatné konanie tieto nároky:

- odmenu za úkony vo výške 3 637,84 eur, paušálnu odmenu za 6 úkonov vo výške 43,35 eur, náhradu za premeškaný čas vo výške 268,29 eur, základnú náhradu vo výške 98,28 eur a náhradu za spotrebované pohonné hmoty vo výške 102,916 eur, to všetko s 8,05 % ročným úrokom z omeškania od 1. februára 2015 do zaplatenia;

- odmenu za úkony vo výške 615,17 eur, paušálnu odmenu vo výške 91,52 eur, náhradu za premeškaný čas vo výške 249,88 eur, základnú náhradu vo výške 197,64 eur a náhradu za spotrebované pohonné hmoty vo výške 102,92 eur, to všetko s 8,05 % ročným úrokom z omeškania od 1. februára 2015 do zaplatenia; a

- odmenu za úkony vo výške 24 261,136 eur, paušálnu odmenu vo výške 246,27 eur, náhradu za premeškaný čas vo výške 509,68 eur, základnú náhradu vo výške 296,46 eur a náhradu za spotrebované pohonné hmoty vo výške 1 242,816 eur, to všetko s 8,05 % ročným úrokom z omeškania od 1. februára 2015 do zaplatenia.

7. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 1. decembra 2022 tak, že:

- výrokom A žalobu zamietol (v tomto prípade súd konštatoval, že sťažovateľovi patrí odmena 400,49 eur, pričom bolo preukázané, že obec sťažovateľovi uhradila 500 eur, pozn.). Obci priznal proti sťažovateľovi náhradu trov konania v plnom rozsahu;

- výrokom B určil, že obec je povinná zaplatiť sťažovateľovi 712,29 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 3. marca 2017 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Sťažovateľovi priznal proti obci náhradu trov konania v rozsahu 13,32 %;

- výrokom C určil obci povinnosť uhradiť sťažovateľovi 1 257,66 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 18. marca 2017 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Obci priznal proti sťažovateľovi náhradu trov konania v rozsahu 90,54 %.

8. Krajský súd rozsudok okresného súdu v zamietavých výrokoch potvrdil. Súd v rámci právneho posúdenia v prvom rade vychádzali zo záveru, že dohody o odmene sú absolútne neplatné, pretože neboli schválené obecným zastupiteľstvom, ale len štatutárnym orgánom obce. Následne súdy určili odmenu sťažovateľa ako advokáta podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, vychádzajúc z toho, že ide o neoceniteľný predmet konania (určenie neplatnosti darovacej zmluvy a určenie neplatnosti kúpnej zmluvy).

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, keď vytkol odvolaciemu súdu, že automaticky prevzal zistený skutkový stav a neoboznámil sa s obsahom spisu a osvojil si ničím nepodložené tvrdenia obce. Najvyšší súd napadnutým uznesením podané dovolanie odmietol, keď dospel k záveru, že nie je prípustné. Poukázal na to, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu považované za vadu konania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Rovnako prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie spočívalo na nesprávnych právnych záveroch. Napokon najvyšší súd argumentoval § 433 Civilného sporového poriadku, keď uviedol, že dovolací dôvod nemožno vymedziť poukazom na podania pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (aj s ohľadom na kvalifikované právne zastúpenie).

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že súdy nesprávne vyhodnotili neplatnosť a neúčinnosť dohôd o poskytovaní právnych služieb. Podľa sťažovateľa totiž platnosť a účinnosť týchto dohôd nebola sporná, a preto si túto skutočnosť ako nesporné skutkové tvrdenie mali súdy osvojiť ako zistený skutkový stav. V takomto postupe vidí sťažovateľ porušenie rovnosti účastníkov konania, a tým aj porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

11. Ďalej sťažovateľ namietal nesprávne určenú výšku jeho odmeny za poskytovanie právnych služieb obci. Poukazuje na to, že súdny poplatok bol vyrobený s ohľadom na znalecký posudok, ktorým bola určená hodnota sporných nehnuteľností. V konaniach o určenie neplatnosti zmluvy nemožno automaticky vychádzať z neoceniteľného predmetu sporu, a to osobitne v prípadoch, keď je rozhodnutie podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností. V tejto súvislosti namieta sťažovateľ porušenie princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď v iných veciach (skutkovo a právne podobných) mali súdy rozhodnúť odlišne.

12. Za nesprávne pokladá sťažovateľ aj zníženie odmeny o 50 % pri zastupovaní dvoch alebo viacerých účastníkov konania, keď poukazuje na to, že všeobecné súdy nerozlišovali medzi úkonmi, ktoré boli vykonané po úmrtí pani Gočovej. Zároveň nesprávne postupovali, keď odmenu znížili o oboch zastupovaných. V prípade zastupovania dvoch alebo viacerých osôb pri spoločných úkonoch sa má základná sadzba tarifnej odmeny znížiť o 50 % až u druhého zastúpeného, pričom pri prvom zastúpenom ostáva základná sadzba tarifnej odmeny neznížená.

13. V konaní sp. zn. 6C/8/2017 bola podľa sťažovateľa žaloba súdu doručená už 14. októbra 2015, avšak zaevidovaná bola až 16. februára 2017.

14. V neposlednom rade sťažovateľ namieta, že súdy neprihliadli na to, že sa pokúsil o mimosúdne riešenie sporu, a neposudzovali zavinenie zo strany obce.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu:

15. Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa preto pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). V okolnostiach posudzovanej veci považoval ústavný súd za podstatné to, že námietky sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu boli preskúmané krajským súdom na základe ním podaného odvolania. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

16. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že ústavná sťažnosť je smerovaná predovšetkým proti postupu a rozhodnutiu všeobecných súdov, keď sťažovateľ nerozlišuje, ktorý súd v akom smere porušil jeho práva. Aj z tohto dôvodu bolo náročné vyhodnotiť, čo v skutočnosti namieta. Podstatné to však je práve s ohľadom na už popísaný princíp subsidiarity, ktorý je povinný ústavný súd aplikovať aj vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu. Inými slovami, v zásade by malo platiť, že ústavný súd je oprávnený preskúmať rozhodnutie krajského súdu len v prípade, keď námietky proti tomuto rozhodnutiu nebol sťažovateľ oprávnený uplatniť v dovolacom konaní.

17. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti zhrnul dovolacie námietky na strane 8 až 10. Nie všetky námietky však boli zároveň predmetom ústavnej sťažnosti – sťažovateľ nenamietal porušenie svojich práv vo vzťahu ku každej ním uplatnenej dovolacej argumentácii.

18. V prvom rade sťažovateľ tvrdí, že súdy nesprávne vyhodnotili, že dohody o odmene sú neplatné a neúčinné. Z podanej ústavnej sťažnosti však zároveň vyplýva, že sťažovateľ nepoukazuje na nesprávne právne posúdenie, ale na to, že podľa jeho tvrdení neplatnosť dohôd nebola namietaná samotnou obcou – teda, že malo ísť o nesporné tvrdenie, ktoré preto súdy nemali spochybňovať. V rámci prieskumu predložených rozhodnutí okresného, krajského aj najvyššieho súdu je nutné konštatovať, že takto formulovaná námietka sťažovateľom v konaní použitá nebola a nevyplýva ani z toho, ako sťažovateľ sám formuloval svoje dovolacie námietky (na str. 8 až 10 ústavnej

sťažnosti). Na jednej strane teda samotný sťažovateľ v podanom dovolaní poukazoval na to, že nebolo dostatočne vykonané dokazovanie týkajúce sa platnosti a účinnosti dohôd o odmene, avšak v samotnom odôvodnení ústavnej sťažnosti už poukazuje na úplne inú argumentáciu – porušenie rovnosti účastníkov konania. Je potrebné poukázať na to, že vo svojej podstate by túto námietku bolo možné subsumovať pod vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, a preto ak sťažovateľ túto skutočnosť v dovolaní nenamietal, nevyužil účinný prostriedok nápravy, ktorý mu bol vo vzťahu k tejto argumentácii k dispozícii, a preto je v tejto časti ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Jednoducho povedané, s argumentáciou, ktorú sťažovateľ v dovolacom konaní nepoužil, sa najvyšší súd nemohol v napadnutom rozhodnutí vyrovnáť, a preto nemohlo z jeho strany dôjsť ani k porušeniu práv sťažovateľa. Sťažovateľ navyše ani netvrdí absenciu odôvodnenia najvyššieho súdu v tomto smere – nepoukazuje na pochybenie zo strany najvyššieho súdu.

19. V ďalšej argumentácii poukazuje sťažovateľ celkom zrejme na nesprávne právne posúdenie zo strany prvostupňového a odvolacieho súdu – to platí najmä vo vzťahu k spôsobu, akým bola v jeho prípade aplikovaná vyhláška a vypočítaná odmena za právne zastupovanie, vo vzťahu k (údajne) nesprávnemu zníženiu jeho odmeny za zastupovanie dvoch osôb a napokon aj vo vzťahu k namietanému porušeniu princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

20. Sťažovateľ sám v tomto smere poukazuje na to, že namieta nesprávne právne posúdenie, avšak je zjavné, že dovolanie bolo podané len podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, a nie pre nesprávne právne posúdenie podľa § 421 Civilného sporového poriadku, čo správne konštatoval aj najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí. Aj na tomto mieste ústavný súd poukazuje na to, že tento záver najvyššieho súdu sťažovateľ nijako nenamietal – v podstate možno konštatovať, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rekapituloval svoje odvolacie námietky, avšak bez toho, aby v konkrétnosti smeroval svoju argumentáciu voči napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu – ústavný súd ani pri najlepšej vôli nezistil, v čom sťažovateľ namieta v podstate jediné rozhodnutie, ktoré bol oprávnený preskúmať – rozhodnutie najvyššieho súdu. Aj v tejto časti preto ústavný súd sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Rovnaký záver platí aj pre argumentáciu týkajúcu sa (údajne) nesprávne určeného dátumu doručenia žaloby vo veci sp. zn. 6C/8/2017, kde túto skutočnosť v priebehu celého konania sťažovateľ nenamietal a ani nijako nepreukázal.

21. Napokon sťažovateľ v podanom dovolaní argumentoval nedostatočným odôvodnením odvolacieho rozhodnutia vo vzťahu k zásade procesnej zodpovednosti za zavinenie (vo vzťahu k priznanej náhrade trov konania). Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí absenciu odôvodnenia nevhliadol a nevhliadol ju ani ústavný súd, poukazujúc pritom na body 23 a nasl. napadnutého rozsudku krajského súdu. V tejto časti preto ústavný súd konštatuje zjavnú neopodstatnenosť, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Nesprávne uchopenie tak inštitútu dovolania, ako aj ústavnej sťažnosti v okolnostiach posudzovanej veci nevyhnutne muselo smerovať k odmietnutiu ústavnej sťažnosti ako takej – a to predovšetkým z dôvodu nevyčerpania účinných prostriedkov nápravy, ktoré mal sťažovateľ k dispozícii (nie preto, že by dovolanie nepodal vôbec, ale pre spôsob, akým dovolanie podal a námietky, ktoré v ňom uplatnil), a čiastočne pre zjavnú neopodstatnenosť. Keďže ústavná

sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu